

REKTOR

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Cc: u.uh.remissvar@regeringskansliet.se

2025-06-09

Dnr C2025/263

Remissvar över betänkandet av En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27) (U2025/00722)

Karlstads universitet har anmodats yttra sig i rubricerade remiss och vill anföra följande.

Sammanfattande slutsats

Karlstads universitet anser att utredningen ”En socionomutbildning i tiden” (SOU 2025:27) är ett viktigt initiativ som påvisar betydelsen av socionomutbildningen och socionomprofessionen. Vi ställer oss positiva till att bevara utbildningens generalistkaraktär och instämmer i att socialt arbete ska vara huvudområde. För att anpassa utbildningen till dagens samhällsutmaningar och stärka utbildningens relevans och kvalitet för framtida socionomer bör förslagen på examensmål som ges i utredningen revideras. Sammansättningen av föreslagna examensmål riskerar att inte rusta studenterna för de komplexa och föränderliga utmaningar som de kommer möta genom sitt yrkesliv.

Vi ställer oss kritiska mot utredningens förslag om att detaljstyra universitetet och en yrkesprofession genom mycket specificerade examensmål i en grundläggande generalistutbildning. Däremot bör möjligheten att införa en specialistsocionomexamen övervägas, som ett sätt att möjliggöra fördjupning och specialisering efter socionomexamen. Vidare ställer vi oss positiva till att verksamhetsförlagd utbildningen ges ökade resurser för att bedrivas med hög kvalitet.

Nedan följer Karlstad universitets ställningstaganden och kritiska punkter i urval.

Ställningstaganden från Karlstads universitet

Avstyrker förslaget om att införa målet:

- visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området

Vår bedömning är att samhällsutmaningar förändras över tid och att detta mål riskerar att leda till ökad detaljstyrning av utbildningen. Socionomprogrammet behandlar både tidlösa och aktuella samhällsutmaningar.

Avstyrker utredningens förslag om borttagande av examensmålet:

- visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

I ett förslag för "En socionomutbildning i tiden" är detta examensmål av stor betydelse att behålla som vägledande för en generalistutbildning med huvudområde socialt arbete. I linje med den nya socialtjänstlagen och en evidensbaserad praktik är det viktigt att socionomer har goda förmågor att tänka kring socialt förändringsarbete och sociala insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå. Examensmålets formulering inkluderar insatser som är förebyggande, stödjande, behandlande och mobiliserande etc. Detta anser vi är angelägna kunskaps- och utvecklingsområden inom det sociala arbetets praktik och kompetenser som därmed bör ingå i socionomers grundutbildning.

Avstyrker det föreslagna examensmålet

- kunskap om hur normbrytande beteende och kriminalitet kan förebyggas och brytas bland barn och unga

Socionomprogrammet rymmer sedan tidigare undervisning om social utsatthet, normbrytande beteende och kriminalitet, inklusive förebyggande och åtgärdande insatser. En eventuell förstärkning av undervisningen inom detta område bör hanteras inom ramen för utbildningens nuvarande uppdrag. Examensmål i högre utbildning ska vara övergripande, långsiktiga och generella för att på ett hållbart sätt möjliggöra utveckling och kvalitetssäkring över tid. Examensmål bör inte detaljstyras utifrån dagsaktuella frågor. Detta riskerar att fragmentisera utbildningen och motverka förutsättningarna för en grundläggande generalistutbildning i socialt arbete.

Avstyrker förslagen om specificering av utbildning i juridik om minst 30 hp.

Förslagen innebär en detaljstyrning som står i konflikt med principerna för målstyrning enligt Bologna-deklarationen. Avseende utbildning i juridik instämmer vi i att juridisk kompetens är en viktig del av socionomers professionella verktygslåda. Dock ställer det krav på kunskaper som går utöver renodlade juridikkurser. Ämnesintegrering och undervisning i tillämpad juridik är av stor betydelse för socionomer. Om lydelsen, "*inom ramen för kursfordringar, ha fullgjort utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng*" blir vägledande för socionomutbildningen riskerar detta att separera juridikundervisning från annan undervisning med

färdighetstränande inslag som är av relevans för socionomers kompetens. Vår bedömning är att detta förslag inte bidrar till att främja en utbildning i linje med den uppfattning vi delar med utredningen, dvs. att socionomer behöver ha kunskap om både lagstiftning och dess tillämpning. Vi tycker det tidigare förslaget från PM som redovisades av utredaren i mars 2024 ligger tydligare i linje med socionomers kunskap- och kompetensbehov, vilket var formulerat: ”visa förmåga att i socialt arbete integrera och tillämpa relevanta författningar och göra bedömningar, i synnerhet inom det sociala området”.

Tillstyrker förslaget om visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper

Tillstyrker förslaget om att ledning, planering och samordning lyfts fram som en förmåga.

Tillstyrker att utredningen föreslår att regeringen tillsätter en ny utredning med uppdrag att utreda behovet av en förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå.

Tillstyrker förslaget att kurser med verksamhetsförlagd utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet.

Kritiska punkter i urval:

- Detaljerade examensmål gör det svårare att bemöta föränderliga samhällsutmaningar.
- Är kritiska till att ”förståelse” utgår i flera mål under kunskap och förståelse.
- Är kritiska till formuleringen ”förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information”.

Avslutning

Ambitionen med utredningen ”En socionomutbildning i tiden” är god. Vi ser dock farhågor med att flertalet av förslagen på examensmål och borttagande av examensmål riskerar att urholka utbildningens kvalitet istället för att stärka den inför framtiden.

Det är av vikt att värna socionomprogrammets som en grundutbildning i socialt arbete med en generalistkaraktär. Specialiserade kunskaper bör utvecklas genom vidareutbildningar på avancerad nivå. Karlstad universitet stödjer därför förslaget om en sammanhållen struktur för specialistutbildningar kopplade till tydliga karriärvägar. En sådan reform, med nationell samordning och regional förankring, skulle stärka socionomprofessionens status och kompetens inom det sociala arbetets mest centrala samhällsfunktioner.

Detta yttrande lämnas av rektor Jerker Moodysson efter föredragning från Jenny Höglund, universitetslektor i socialt arbete och programledare för socionomprogrammet. Anne-Christine Larsson Ljung, universitetsdirektör, och Viktor Strömwall, studentkårens ordförande, har varit med om den slutliga handläggningen.

Jerker Moodysson

Jenny Höglund